HADİS USULÜ DERSLERİ

www.hadisusulu.com facebook: /HadisUsulu twitter: @HadisUsulu 03 Nisan 2015

DERS 10

RAVİ VE RAVİLERİN TABAKALARI (2)

SAHABE (Hicri 110 yılına kadarki dönem)

Hz. Peygamber'i, ona iman etmiş olarak gören veya onunla karşılaşan ve Müslüman olarak ölen kimse demektir. Bu tanıma göre, Hz. Peygamber'i ona iman etmeden gören veya iman ettiği halde ölürken Müslüman olmayan kimse sahâbî sayılmaz. En son vefat eden sahabi Ebu't-Tufeyl Âmir b. Vâsile el-Leysî (h.110)'dir. **Bir kimsenin sahâbî olup olmadığı şu dört yoldan biriyle belirlenir:**

1. Tevâtür: Aralarında ilk dört halîfenin de (hulefâ-i râşidîn) bulunduğu dünyada cennetle müjdelenmiş on sahâbî (aşere-i mübeşşere) başta olmak üzere, önde gelen birçok sahâbînin sahâbîliği **tevâtür** ile sabittir.

2. Şöhret: Sahâbilikleri, tevâtür derecesinde olmasa bile, sahâbî olduklarına dair **yaygın/meşhur bilgiye** dayanır.

3. Şâhitlik: Meşhûr bir sahâbî'nin başka birinin sahâbî olduğuna dair **şahitlik etmesi** demektir.

4. İkrâr: Âdil bir kimsenin, kendisinin sahâbî olduğunu söylemesidir. Ancak böyle bir ikrarın dikkate alınabilmesi için ikrarda bulunan kişinin en geç hicrî 110 tarihinde ölmüş olması gerekir.

Hz. Peygamber vefat ettiğinde İslâm coğrafyasında **100 bini aşkın** Müslümanın bulunduğu genel kabul görmüş bir bilgidir. Ancak bu kadar sahâbe içinde hadis rivâyeti ile uğraşanların sayısı oldukça azdır. Bakî b. Mahled (ö. 276/889), Kitâbü'l-a'dâd adlı risâlesinde toplam **1013 sahâbînin adını vermektedir.** Dikkat çekici nokta, bu sahâbîlerin sadece 38'inin 100'ün üzerinde rivâyetinin bulunması, bunların da **yalnız 7'sinin 1000'den fazla hadis rivâyet etmiş olmasıdır**.

Muksirun ve Mukillun Sahabiler

Bir şeyi çok yapanlar anlamına gelen **müksirûn** kelimesi, binden fazla hadis rivâyet etmiş sahâbîler için kullanılan bir terimdir. Rivâyeti 1000'e ulaşmayan sahâbîlere de **mukıllûn** denir.

Muksirûn Sahâbîler

Ebû Hureyre: 5374 hadis

Abdullah b. Ömer: 2630 hadis

Enes b. Mâlik: 2286 hadis

Hz. Âişe: 2210 hadis

Abdullah b. Abbâs: 1660 hadis

Câbir b. Abdullah: 1540 hadis

Ebû Saîd el-Hudrî: 1170 hadis

Sahabenin Adalet ve Zabtı

Ehl-i sünnet alimleri, bazı âyet ve hadislere dayanarak **sahâbenin âdil olduğu konusunda hemfikirdir**. Bunu nedenle onları **adâlet yönünden tenkid dışı** tutarlar.

Ancak bu durum, unutma, yanılma ve hata gibi kusurları içeren **zabt açısından geçerli değildir**.